

QORTI TAL-MAGISTRATI MALTA
Bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali
Maġistrat
Dr. VICTOR GEORGE AXIAK

Seduta tat- Traffiku
Referenza tal-Każ: TRF-00117-2019-1
Il-Pulizija
(Spettur SARAH MAGRI)
Vs
Francesca Zammit (K.I. Nru.
337698M)

Illum, 29 ta' Ottubru 2019

Il-Qorti,

Rat l-akkużi hawn taht indikati.

“Talli fl-24/3/2019 ghal habta ta`10:50pm bil - vettura GBJ708 ġewwa TUL IL - KOSTA,NAXXAR

[1] Uzajt, gieghelt jew hallejt lil persuna ohra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, kemm il-darba, ghall-uzu tal-vettura minnek jew min dik il-persuna l-ohra, skond il-każ, ma tkunx issehh polza ta` assigurazzjoni dwar ir-riskji ta` terzi persuni (Kap 104 Artiklu 3 (1))

Il-Prosekuzzjoni titlob li l-imsemmija persuna jigi skwalifikat mill-Licenzji kollha tieghu tas-sewqan ghal perjodu ta` zmien li l-Qorti jidrilha xieraq”

Semghet ix-xhiedha.

Ikkunsidrat illi mill-affidavit ta' PS1270 Antoine Zammit irrizulta *inter alia* illi:

- Certu Diandra Cuschieri (ID. 338298M) kienet qed issuq il-vettura in kwistjoni
- L-istess Diandra Cuschieri stqarret mal-Pulizija illi hija *“ma' kienetx koperta b'polza tal-assigurazzjoni ghax ghada taht il-21 sena”*
- Fuq il-post kien hemm certu Francesca Zammit (ID. 337698M), l-imputata, li tigi bint sid il-vettura Luciane Borg (ID. 471468M)
- L-istess Francesca Zammit stqarret mal-Pulizija illi Diandra Cuschieri tigi habiba taghha u *“kienet hi li qaltilha biex twassalla l-karozza San Pawl il-Bahar ghax hi riedet titla ma' shaba minn Paceville sa' San Pawl il-Bahar”*

- Lucienne Borg, sid il-vettura u omm l-imputata stqarret mal-Pulizija illi *“l-vettura hija inxurjata ma’ Atlas Insurance u hi l-vettura qeda tkopri persuni ta’ l’fuq minn 25 sena u b’eccezzjoni li tista’ ssuqha biss bintha Francesca Zammit”*

Ikkunsidrat illi l-akkuza li qed tigi addebitata lill-imputata temanixxi mill-artiklu 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta’ Malta li jiddisponi kif gej:

“3. (1) Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta’ din l-Ordinanza, hadd ma jista’ juza jew igieghel jew ihalli lil persuna oħra tuza vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-kaz, ma tkunx isseħħ polza ta’ assigurazzjoni dwar ir-riskji ta’ terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta’ din l-Ordinanza.”

Ikkunsidrat illi fil-fehma tagħha l-elementi necessarji għall-vjolazzjoni ta’ dan l-artiklu huma s-segwenti:

1. **L-imputat:** Fil-kaz ta’ “uzu” l-imputat jista’ jkun kwalunkwe persuna li tista’ tinstab kriminalment responsabbli taht il-ligi. Fil-kaz ta’ “gieghelt jew hallejt”, l-imputat jrid ikun sid il-vettura, xi hadd li għandu pussess tagħha jew inkella xi hadd li lilu giet fdata l-vettura. Ghalkemm l-Artikolu 3(1) ma’ jispecifica xejn f’dan ir-rigward, il-persuna li ggieghel jew thalli lil persuna oħra tuza vettura minghajr kopertura lil terzi trid tkun necessarjament jew sid il-vettura jew persuna li għandha pussess tagħha inkella persuna illi mill-provi jirrizulta illi lilha giet fdatha, mqar b’mod temporanju, l-vettura in kwistjoni.

F’dan il-kaz, mill-affidavit ta’ PS1270 Antoine Zammit jirrizulta illi omm l-imputata (sid il-vettura) kienet **fdat** din il-vettura lit-tifla tagħha u filfatt din kienet ukoll awtorizzata minn ommha u specificata bhala *Authorised Driver* fil-polza tal-assigurazzjoni (a fol 16). Jirrizulta ukoll illi l-imputata ikkonfermat illi kienet hi li qalet lix-xufiera Diandra Cuschieri (habiba tagħha) sabex issuq l-istess vettura. Kwindi galadarba l-imputata kellha l-pussess tal-vettura bhala *Authorised Driver*, l-vettura kienet giet fdata lilha minghand ommha U l-imputata halliet lil persuna oħra tuza l-vettura, allura dan l-ewwel element huwa ampjament sodisfatt.

2. **Il-vettura bil-mutur:** Haga minn ewl id-dinja (ghalkemm ma’ trid tiehu xejn b’sorpriz) illi trid tintuza *“vettura bil-mutur”* sabiex dan ir-reat jissussisti.

F’dan il-kaz, il-vettura bil-mutur li intuzat kienet il-vettura *“tal-ghamla Toyota b’numru ta’ registrazzjoni GBJ708”*. Dan l-element huwa għalhekk sodisfatt.

3. **Il-lok:** Il-vettura bil-mutur trid tintuza fit-toroq. Li jfisser dan illi l-vettura trid tkun qed tigi effettivament misjuqa fit-triq.

F’dan il-kaz, dan l-element huwa ukoll sodisfatt galadarba jirrizulta mill-provi illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq gewwa Tul il-Kosta, Naxxar U illi x-xufiera stess stqarret mal-Pulizija illi hija kienet qed issuq l-istess vettura f’dan il-lok.

4. L-uzu tal-vettura (mill-persuna li tuza jew li giet permessa jew mgieghla tuza) ma' jkunx kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni: F'dan il-kaz, dan l-element ma' giex sodisfatt peress illi mill-provi (a fol 16) johrog illi tali polza ta' assigurazzjoni kienet filfatt ezistenti.

Ikkunsidrat dwar dan l-ahhar element illi l-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, ossia' l-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur ghar-Riskji ta' Terzi Persuni, giet promulgata permezz tal-Ordinanza XXXVI tal-1939 (permezz ta' proklama li giet sussegwentement revokata l-Ordinanza baqghet ma' dahlietx fis-sehh qabel l-1947) bhala, dak iz-zmien, il-Kap 165 tal-Ligijiet ta' Malta. L-artiklu 3(1) in kwistjoni mill-bidu nett kien jaqra ezattament kif jaqra llum il-gurnata u m'huwiex il-kaz, kif gieli gie argumentat quddiem il-Qrati taghna, illi wara li Malta dahlet fl-Unjoni Ewropeja kellu jinbidel dan l-artiklu tal-ligi biex jigi ccarat illi hija l-vettura li ghandha tkun koperta u mhux necessarjament il-persuna li tuzaha.

Illi polza tal-assigurazzjoni ta' vettura hija tipikament (ghalkemm mhux esklussivament) mahruga jew "*Fully Comprehensive*" jew "*Third Party, Fire & Theft*" jew inkella "*Third Party Only*".

Illi t-tlett tipi ta' polza ghandhom xi haga in komuni: dik li t-terza persuna, tkun min tkun, hija koperta mill-assigurazzjoni u f'kaz illi dik it-terza persuna ssofri danni, kemm ghall-proprjeta' taghha u kemm ghall-persuna taghha, din tkun tista' taghmel *claim* u titlob kumpens ghar-risarciment tad-danni. Bil-ligi (ossia taht l-Art. 4 tal-Kap. 104), kull polza ta' assigurazzjoni ta' vettura trid tkun minimament tkopri t-terzi persuni. Fi kliem iehor, **m'huwiex possibbli illi kumpanija ta' assigurazzjoni tohrog polza ta' assigurazzjoni ta' vettura minghajr ma' tkopri t-terz.**

Illi naturalment min jaffordja u jiflah ihallas ftit izjed, jista' jkopri r-riskji tieghu ukoll u/jew ta' min ikun qieghed isuq. Hawn min jkopri r-riskji tieghu u/jew tas-sewwieq f'kaz illi jsofri danni li jirrizultaw minn nar jew serq ("*Third Party, Fire & Theft*") u hawn min jaghzel dik il-polza li tissejjah "*Fully Comprehensive*" u b'hekk ikopri hafna mid-danni li jista' jsofri hu jew is-sewwieq kemm fil-persuna tieghu u kemm fil-vettura tieghu.

Illi kwalunkwe polza ta' assigurazzjoni tas-sewqan tigi mahruga lill-*policyholder*, f'dan il-kaz lis-sid tal-vettura Lucienne Borg (ara fol 16 tal-process), u tispecifica ukoll dawk il-persuni li jkunu awtorizzati li jsuqu l-vettura. F'dan il-kaz il-polza in kwistjoni tispecifica illi awtorizzati jsuqu l-vettura huma: il-*policyholder* (omm l-imputata), kwalunkwe persuna illi ghandha 25 sena jew izjed u kif ukoll il-persuna (li ghandha bejn 18 u 25 sena) illi ssuq il-vettura fuq l-ordni jew bil-permess tal-*policyholder*. F'dan il-kaz il-persuna li kellha bejn 18 u 25 sena u li kienet awtorizzata mill-*policyholder* sabiex issuq il-vettura u kienet ghalhekk ukoll koperta, hija l-imputata Francesca Zammit, bint il-*policyholder*.

Illi x'jigri jekk persuna li m'ghalqitx il-25 sena u li m'hijiex indikata bhala persuna awtorizzata li ssuq l-vettura (kif gara fil-kaz *de quo* peress illi x-xufiera, certu Diandra Cuschieri kellha 21 sena fid-data indikata fl-akkuzza) issuq l-istess vettura? F'kaz li jigri hekk, allura l-*policyholder* jkollu problema biex jitlob lill-kumpanija tal-assigurazzjoni tieghu sabiex thallsu tad-danni li jkun sofra (hu jew xi beneficjarju iehor tal-polza) ghaliex

din aktarx tkun intitolata tirrifjuta peress illi l-vettura kienet qed tigi misjuqa minn persuna eskluza mill-polza. Naturalment kollox jiddependi mill-*fattispecie* tal-kaz u wiehed ikun irid jinvestiga ukoll fost affarijiet ohra jekk wara kollox il-*policyholder* kienx jaf illi s-sewwieg mhux awtorizzat kien qieghed isuq il-vettura. Fi kwalunkwe kaz pero din hija kwistjoni ta' natura civili u m'hijiex ta' rilevanza ghall-kamp kriminali. Li huwa rilevanti, anzi krucjali ghall-fini tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, u kwindi ghal din il-kawza, huwa illi ghall-uzu ta' dik il-vettura tkun tezisti polza ta' assigurazzjoni li tkun *in vigore*. Jekk tali polza tkun tezisti, allura t-terz **dejjem** ikun protett (hlief f'certu kazijiet specifici elenkati fil-ligi) ghaliex jigri x'jigri, tkun qed tinstaq minn min tkun qed tinstaq, il-kumpanija tal-assigurazzjoni tkun obligata taghmel tajjeb ghad-danni li t-terz jsofri b'kawza tal-uzu tal-vettura. Dan ir-risarciment mhux necessarjament li jsehh awtomatikament imma eventwalment isir. Filfatt it-terza persuna tista' anke tiftah kawza civili fil-Qorti jew fic-Centru Malti tal-Arbitragg, skond il-valur tal-kaz, kontra l-persuna assigurata bil-polza u f'kaz ta' sentenza favur it-terz, l-assicuratur huwa obligat taht l-Art. 10(1) tal-Kap. 104 illi jhallas lill-istess terz **anke jekk l-assicuratur ikun intitolat jannulla jew ihassar il-polza.** Naturalment imbaghad l-istess assiguratur ikollu d-dritt li jitlob risarciment tad-danni minghand l-assigurat – materja li hija ukoll ta' natura civili.

Illi dan kollu jfisser illi fir-rigward tal-kopertura tat-terz ma' taghmilx differenza jekk min kien qieghed juza l-vettura u kkawza d-danni kellux licenzja tas-sewqan jew le, ghandux inqas minn 25 sena jew le, jew jekk huwiex b'xi mod eskluz mill-kopertura tal-polza jew le. It-terz dejjem protett jekk fis-sehh ikun hemm polza ta' assigurazzjoni tal-vettura.

Illi t-terz ma' jkunx protett biss jekk fid-data tal-incident **ma' jkunx hemm fis-sehh** polza ta' assigurazzjoni ghal dik il-vettura. Ad eżempju, f'dan il-kaz ingiebet prova (a fol 16) illi l-polza giet ikkancellata b'effett mill-4 ta' April 2019 minhabba li din giet iddikjarata bhala *scrapped*. Li jfisser dan illi li kieku per eżempju l-vettura fil-verita ma' kienetx verament giet *scrapped* u baqghet tinstaq mill-4 ta' April 2019 'l quddiem (xi haga li ma' gratx f'dan il-kaz ghaliex hawnhekk qed nitkellmu fuq incident li sar fl-24 ta' Marzu 2019) u inqala incident wara tali data, allura ghall-uzu tal-vettura in kwistjoni ma' kienx ikun hemm fis-sehh polza ta' assigurazzjoni u allura t-terz ma' kienx ikun jista' jitlob kumpens mill-kumpanija tal-assigurazzjoni. **Huwa dan il-kaz illi ried jipprevjeni milli jigri l-legislatur permezz tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta.** F'kazijiet bhala dawn, it-terz xorta jista' jkollu forma ta' protezzjoni billi japplika lill-Fond ghal Protezzjoni u Kumpens taht l-Art. 9D(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta pero dan mhuwiex desiderabbli u hija sitwazzjoni bhal din illi l-legislatur ried jipprevjeni milli tigri permezz tal-Art. 3(1).

Illi matul is-snin inqalghet certu ambigwita' fil-Qrati nostrani fis-sens illi bdiet tqum il-mistoqsija dwar il-presunzjoni taht l-Artikolu 3(1A) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta. Din tipprovdi kif gej:

“3(1A) Ikun prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-sehh skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jigi akkużat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni mahrug taht l-artikolu 4(4).”

Illi l-ambigwita' qamet principalment dwar fuq min jinkombi l-oneru tal-prova dwar l-assigurazzjoni. Fis-sentenza ricenti moghtija minn din il-Qorti diversement presjeduta fl-

ismijiet **Pulizija vs Nathaniel Grech** (QTM:KRM:Magistrat Doreen Clarke – 11 ta' Marzu 2019), il-Qorti dahlet f'certu dettal dwar is-sentenzi kunfliggenti fuq dan il-punt u finalment pero stqarret li dan il-kunflitt gie rizolt permezz ta' sentenzi ricenti fosthom is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Pulizija vs Andre Apap** (QTA:KRM:400:2010, deciza 4 ta' Frar 2011) fejn inghad is-segwenti:-

“Ghar-rigward tal-imputazzjoni dwar sewqan mill-imputat meta ma kienx kopert b'polza ta' l-assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi persuni, il-prova li l-imputat kien hekk kopert b'tali polza kienet tispetta lill-imputat ghat-tenur tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104. Din il-Qorti ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi, Il-Pulizija vs Stefan Apap, u l-Pulizija vs Charles Galea u ohrajn dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu car u inekwivoku fil-portata tieghu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta “...min jigi akkuzat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat ta' l-assigurazzjoni mahrug taht l-artikolu 4(4)” tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma thalli lok ghal ebda interpretazzjoni”

Illi l-ambigwita' li qamet fuq min jinkombi l-oneru tal-prova gabet maghha ukoll **kontroversja bla bzonn** (bla bzonn ghaliex hija totalment irrilevanti u m'ghandiex x'taqsam mal-kwistjoni tal-oneru tal-prova), fis-sens illi ghal xi raguni jew ohra beda jigi argumentat, xi drabi mid-difiza u xi kultant anke accettat mill-Qrati taghna, illi jekk l-imputat ikun eskluż mill-kopertura (per eżempju ghaliex m'ghandux licenzja tas-sewqan jew ghaliex ghandu inqas minn 25 sena u ma' jkunx “*sewwieq awtorizzat*” specifikat fil-polza) allura huwa jkun hati tal-akkuza migjuba kontrih taht l-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta. Bir-rispett, argument bhal dan huwa bla bazi legali u din il-Qorti assolutament ma' tistax taqbel mieghu. Filfatt f'dan ir-rigward din il-Qorti taghmel taghha l-kliem li ntqal mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Pulizija vs Emanuel Zarb** (App. Nru. 329:2010:MM, 26 ta' Marzu, 2015):

*... Id-dicitura tal-Artikolu 3(1) tal-Kap 104 hija cara u ma thalli lok ghall-ebda tip ta' interpretazzjoni. Jissussistu l-elementi tar-reat previst fl-imsemmi artikolu meta ma tkunx issehh polza ta' assicurazzjoni dwar riskji ta' terzi persuni, skond id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza. **Is-semplici fatt li tkun tissussisti kopertura assicurattiva jeskludi ghal kollox ir-reat kontemplat fl-imsemmi artikolu** (sottolinear u emfasi mizjuda minn din il-Qorti). Eventwali ksur tal-kondizzjonijiet tal-polza jista' jwassal ghal konsegwenzi ta' natura civili bejn l-assikuratur u l-assigurat, senjatament l-eventwali dritt ta' regress civili li l-assigurat jista' jkollu fil-konfront tal-assikurat. Izda tali kwistjonijiet ta' natura civili huma res inter alios acta bejn l-assikuratur u l-assigurat u huma ghal kollox estranei ghal dak li jirrigwarda r-reat kontemplat fl-artikolu 3(1) tal-Kap 104 billi dan ir-reat jissussisti biss meta ma tkunx fis-sehh polza ta' assicurazzjoni”*

Illi lanqas ma' taqbel din il-Qorti ma' posizzjoni li gieli ttiehdet fil-passat fis-sens illi sabiex ixejjen il-presunzjoni li wettaq reat taht l-Artikolu 3(1), l-imputat jehtieglu jipprezenta xi dikjarazzjoni mill-kumpanija tal-assigurazzjoni tieghu illi l-polza tkopri ukoll terzi persuni. Din hija xi haga prezunta u *semmai* ghandha tkun il-prosekuzzjoni illi f'kaz illi l-imputat jipproduci bhala prova tieghu polza tal-assigurazzjoni li tkopri l-uzu tal-vettura, iggib prova illi minkejja l-ezistenza ta' dik il-polza, jezistu cirkustanzi (fosthom dawk kontemplati taht

l-Art. 10(2) jew (3) tal-Kap. 104) li minhabba fihom **terzi persuni** jistghu ma' jkunux koperti.

Illi fil-kaz in kwistjoni kif diga inghad, mill-provi (a fol 16) johrog illi fir-rigward tal-uzu tal-vettura kien hemm ezistenti fil-gurnata tal-incident, polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, xi haga li giet ikkonfermata ukoll *viva-voce* mir-rapprezentant ta' Atlas Insurance fis-seduta tal-lum.

Illi ghaldaqstant l-imputata ma' tista qatt tinstab hatja tal-akkuza addebitata lilha.

Decide

Wara li rat l-akkuzi u l-ligi, ossia Kap 104 Artiklu 3(1).

Tillibera lill-imputata fuq nuqqas ta' provi.

Dr. VICTOR GEORGE AXIAK
Magistrat

Yesenia Maria Pace
Deputat Registratur